

KONKURS HUMANISTYCZNY – etap wojewódzki

TEST Z ZAKRESU WIDOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNYCH dla uczniów szkół podstawowych

Czas pracy – 90 minut

Maksymalna liczba punktów – 72

Informacje:

1. Test złożony jest z **30 zadań**, wśród których są:
 - zadania zamknięte, które wymagają zaznaczenia prawidłowej odpowiedzi spośród gotowych rozwiązań;
 - i zadania otwarte, które wymagają od Ciebie zredagowania własnej wypowiedzi pisemnej.
2. Przy każdym zadaniu została podana liczba punktów możliwych do uzyskania.
3. Postaraj się, aby Twoja praca była napisana czytelnie i starannie.

ŻYCZYMY POWODZENIA!

Autorzy testu:

Maria Jolanta Ambrożej i Grażyna Rogowska

I. Rządy w starożytności i współcześnie

1. Uzupełnij tabelę:

(3p)

Państwo	Starożytny Egipt	Starożytna Grecja (Ateny)	Rzym do czasów Oktawiana Augusta
Jaka forma rządów występowała?			
Kto sprawował władzę?			

2. Wymień przynajmniej 3 osiągnięcia starożytnych ludzi w dziedzinie nauki. (3p)

- A.
- B.
- C.
- D.
- E.

3. Odwołaj się do opowiadania B. Prusa „Z legend dawnego Egiptu” i oceń prawdziwość lub fałsz następujących stwierdzeń. Zaznacz swoją odpowiedź, wpisując właściwy symbol literowy: P (prawda) lub F (fałsz). (10p)

1.	Opowiadanie mówi o prawdziwych wydarzeniach.	
2.	Faraonowie egipscy byli łagodnymi władcami.	
3.	Faraonowie egipscy wierzyli w przepowiednie astrologiczne.	
4.	Po śmierci faraona następował okres bezkrólestwa.	
5.	Najważniejszym symbolem władzy faraona był złoty tron.	
6.	Egipcjanie wierzyli, że po śmierci staną przed sądem boga Amona.	
7.	Znakiem ważności edyktu był podpis faraona.	
8.	W starożytnym Egipcie wszyscy ludzie byli równi wobec prawa.	
9.	Bóg Ozyrys był władcą świata zmarłych i sędzią ich dusz.	
10.	Egipcjanie przybywali pod pałac faraona, aby oddać cześć nowemu władcy.	
11.	Egipcjanie łagodnie traktowali jeńców wojennych.	
12.	Lud egipski płacił faraonom wysokie podatki i czynsz dzierżawny.	
13.	Niewolnika nie wolno było wychłostać bez wyroku sądowego.	
14.	Niewolnicy egipscy mieli 3 dni w tygodniu wolne od pracy.	
15.	Lud egipski posiadał na własność ziemię.	
16.	Kapłani egipscy posiadali w swoich świątyniach skarbcę.	
17.	Proch faraonów wrzucano do Nilu.	
18.	Horus był wnukiem Ramzesa.	
19.	Za miłosierdzie okazane niewolnikom groziły surowe kary.	
20.	Ramzes panuje od pięćdziesięciu lat.	

II. Człowiek świata ciekawy

4. Wielkie odkrycia geograficzne zmieniły życie Europejczyków. Kwitł handel, rozwijały się nowe miasta, nowe prądy umysłowe, a kolebką najważniejszego z nich były Włochy. Nazwij epokę i wskaż właściwe dla niej hasło. (2p)

.....
/nazwa epoki/

Jej hasło to:

- A. Myślę, więc jestem.
B. Wszystko płynie.
C. Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce.
D. Wiem, że nic nie wiem.
5. Które z poniższych stwierdzeń, dotyczących czasów wielkich odkryć geograficznych, jest prawdziwe? (1p)
- A. Wynalezienie busoli, służącej do ustalania kierunku północnego, umożliwiło żeglarzom wytyczanie szlaków podróży.
B. Karawele to bardzo sterowne żaglowce, zaopatrzone dodatkowo w silnik parowy.
C. Łączność między żaglowcami umożliwiała specjalna aparatura telegraficzna.
D. Bardzo dokładne mapy ułatwiały szybkie dotarcie do brzegów Ameryki.
6. Najślynniejszymi podróżnikami i odkrywcami byli: (3p)
- A. – odkrył Amerykę w 1492 r.

- B. – odkrył drogę morską do Indii w 1498 r.
C. – po raz pierwszy opłynął świat.

III. Człowiek wobec przemian cywilizacyjnych

7. Oświecenie charakteryzowało się wiarą w potęgę rozumu i doświadczenia. Był to czas wynalazków i wielu odkryć w dziedzinie nauki. Podaj wiek, w którym trwała ta epoka. (1p)

.....
/wiek/

8. W oświeceniu dokonano wielu ważnych odkryć i wynalazków, sformułowano także niektóre prawa rządzące przyrodą. Podaj **3 przykłady** nowości technicznych, które później znalazły szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach życia. (3p)

- A.
B.
C.
D.

9. Wskaż poglądy charakterystyczne dla czasów oświecenia. (2p)

- A. Całe życie ludzkie powinno być zwrócone ku Bogu. Jemu należy bezgranicznie zaufać
B. Żadnych prawd nie można przyjmować na wiarę, ale tylko takie, które można udowodnić rozumowo.
C. Ludzie są z natury wolni i równi wobec prawa, to znaczy posiadają takie same prawa i obowiązki.
D. Wszelka władza pochodzi od Boga, poddani są winni jej bezwzględne posłuszeństwo i nie mają prawa jej zmieniać.
E. Zróżnicowanie praw i obowiązków jest czymś naturalnym, bo wynika z ustalonego przez Boga porządku społecznego.
F. Wszelka władza pochodzi z woli narodu, obywatele mają prawo ją odwoływać, jeśli działa wbrew interesom społeczeństwa.

10. Podaj daty rozbiorów Polski i nazwy państw, które w nich uczestniczyły. (6p)

..... - 1.
2.
3.

..... - 1.
2.

..... - 1.
2.
3.

11. Kiedy i gdzie została uchwalona pierwsza polska konstytucja? (2p)

.....

12. Mazurek Dąbrowskiego powstał: (1p)

- A. we Francji w 1797 r.
- B. we Włoszech w 1795 r.
- C. we Włoszech w 1797 r.
- D. we Francji w 1831 r.

13. Mazurek Dąbrowskiego jest hymnem narodowym od : (1p)

- A. początku swego istnienia.
- B. upadku powstania styczniowego.
- C. upadku powstania listopadowego.
- D. czasów międzywojennych.

14. Józef Wybicki to: (1p)

- A. autor słów i muzyki Mazurka Dąbrowskiego.
- B. postać obecna w tekście Mazurka Dąbrowskiego.
- C. bohater powstania listopadowego.
- D. autor słów Mazurka Dąbrowskiego.

15. Przypomnij słowa polskiego hymnu narodowego. Wymień nazwiska **3 bohaterów**, których autor Mazurka Dąbrowskiego stawiał Polakom za wzór. (3p)

- A.
- B.
- C.

16. Kto był założycielem Szkoły Rycerskiej W Warszawie? (1p)

.....

17. Jak brzmi nazwa pierwszego na świecie ministerstwa oświaty utworzonego w Polsce w 1773 r.? (1p)

.....

18. W okresie oświecenia żył słynny polski twórca bajek i satyr. Podaj jego imię i nazwisko . (1p)

.....

19. Połącz wydarzenia z właściwymi datami. (1p)

3 maja 1791	początek francuskiej rewolucji
14 lipca 1789	uchwalenie pierwszej konstytucji w Polsce

4 lipca 1776

uchwalenie konstytucji w St. Zjednoczonych

utworzenie St. Zjednoczonych

20. Żyd Jankiel w czasie swojej mistrzowskiej gry na cymbałach wspomina o ważnych - dla Polski - wydarzeniach historycznych. Wymień te wydarzenia. (3p)

- A.
- B.
- C.

21. Kto wysłuchał spowiedzi Jacka Soplidy? (1p)

.....

22. Popraw poniższe zdania, które sformułowane są niepoprawnie pod względem języka i treści. (4p)

A. Jacek w młodości kochał Klarę, córkę Sędziego.

.....

B. Jacek zastrzelił Stolnika w pojedynku.

.....

C. Jacek w obronie Tadeusza strzelił do niedźwiedzia, który nie wiedział, że jest jego ojcem.

.....

D. Tadeusz był synem księdza Robaka.

.....

E. Jankiel był mistrzem gry na rogu.

.....

F. Jacek miał długie włosy, więc dlatego zwano go Wąsałem.

.....

G. Po śmierci Jacka dokonano jego nobilitacji.

.....

H. Jacek był wnukiem Sędziego.

.....

IV. Mój Dom – moja Ojczyzna

Znasz króciutki wierszyk, napisany przez Władysława Bełzę, który brzmi: „Kto ty jesteś? Polak mały.....”. Utwór ten przypominał Polakom o ich tożsamości narodowej i podtrzymywał wiarę w odzyskanie niepodległości. Inni poeci również podejmowali temat miłości do ojczyzny. Jako przykład niech posłuży wiersz Kazimierza Wierzyńskiego .

Kufer

Na strych śpi mój powrót
Kufer blachą okuty, walizy,
Cała moja ojczyzna,
Emigracyjne wizy.

Kufer, mój wielki majątek,
Którego tutaj mam bronić,
Normalny nieszczęścia początek
I obłąkany koniec.

Kufer starych zjeżdżałych dzieci,
Gotowych dalej dziecinnieć i głupieć
I wśród niezdatnych na nic rupieci
Samotność dzika, gorycz nostalgii,
Najrozpaczliwszy rupieć.

Psie wycie za moją ziemią karpacką,
Spazm, do którego wstyd mi się przyznać –
I przeprowadzka za przeprowadzką
Z Ameryki do Europy,
Kufer na plecach,
Schodzone stopy,
Ojczyzna.

Taki jest bagaż. Taki wojaż,
Taki mój rozkład jazdy:
Wszystkie strony świata otwarte,
A wyjścia z żadnej.

Taki jest potrzask. Ani co wziąć stąd,
Ani z czym dobiec na koniec:
Strych mój i powrót,
Zguba i miłość,
Której zabić nie umiem,
Ani obronić.

23. Czterema rzeczownikami nazwij uczucia podmiotu lirycznego.

(2p)

.....
.....

24. „Na strychu śpi mój powrót” jest

(1p)

- A. porównaniem.
- B. przenośnią.
- C. epitetem.
- D. apostrofą.

25. Dokończ zdanie:

(1p)

Kufer to metafora

26. Podmiot liryczny jest

(1p)

- A. podróżnikiem.
- B. turystą.

18.	Ignacy Krasicki	1 p.
19.	3 maja 1791 – uchw. pierwszej w Polsce konstytucji 14 lipca 1789 – pocz. rewolucji franc. 4 lipca 1776 – utw. St. Zjednoczonych	1p.
20.	Targowica, rzeź Pragi (powstanie kościuszkowskie), Konstytucja 3 Maja, utworzenie Legionów polskich we Włoszech, przybycie legionistów na czele z Dąbrowskim na Litwę	3 p.
21.	Gerwazy	1 p.
22.	A. Jacek w młodości kochał Ewę, córkę Stolnika. B. Jacek nieumyślnie postrzelił Stolnika w czasie najazdu Moskali na zamek. C. Jacek strzelił do niedźwiedzia w obronie Tadeusza, który był jego synem. D. Tadeusz był synem Jacka Soplicy (ks. Robaka). E. Jankiel był mistrzem gry na cymbałach. F. Jacek miał długie wasy, więc..... G. Po śmierci Jacka dokonano jego rehabilitacji. H. Jacek był bratem Sędziego.	4 p. za wszystkie odp. poprawne, 3 p. – 7 2 p. – 6 1 p. – 5
23.	Przykłady: samotność, nostalgia, patriotyzm, sentyment, smutek, żal	2 p. w tym: 1 p. za nazwanie 4 uczuć 1 p. za użycie rzeczowników
24.	B.	1 p.
25.	Kufer to metafora ojczyzny	1 p.
26.	C.	1 p.
27.	Liryka	1 p.
28.	Ameryka – amerykański – Amerykanin (1 p) Polska – polski – Polak (1p) Mazowsze – mazowiecki – Mazowszanin (1p) Paryż – paryski – paryżanin (1p)	4 p.
29.	A. – emigrować, emigracja, emigracyjny (1p) B. – uchodźca, tułacz, wygnaniec, banita (1p)	2 p.
30.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazanie elementów danego przykładu i jego usytuowanie przestrzenne, właściwości (1 p) • obecność istotnych cech opisu tj. statyczność, przestrzenność, charakterystyczne właściwości (1 p) • odp. dobór środków jęz. tj. przymiotniki, rzeczowniki, słownictwo oceniające (1 p) • spójność i logika wypowiedzi (1 p) • popr. językowa (dopuszczalny 1 bł.) (1 p) • popr. ort. i interp. (dopuszczalny 1 bł. ort. i 2 int.) (1 p) 	6 p.